
purgatórium I.

PINTÉR LAJOS

ELSŐ ELBESZÉLÉS,

*amelyben Böller Géza krónikus hasmenéssel
zárt intézetbe kerül*

Böller Géza 30 éves számfejtő egy idő óta különös tüneteket érzelt magán. Ez az idegérzékenység, ahogyan ő nevezte — mert szeretett nevet adni a dolgoknak, s azzal, hogy a problémákat elkeresztelte és beskatulyázta, félig-meddig máris megoldottnak tudta őket —, ez az idegérzékenység kezdetben abban nyilvánult meg, hogy az őt körülvevő világ bizonyos akusztikai megnyilvánulásaira Böller Géza gyomorszája fájdalommal összerándult.

Az első ilyen inger Böller Géza hivatali főnökének rapacos hangja volt.

Ez a fülefagyott akarnok folyamatos beszéd helyett éles horkantásokat hallatott, s általában úgy rendelkezett, ahogyan Böller Géza képzetében alkalmasint a mindenkori hadseregek mindenkori törzsőrmesterei vezényelnek. Alkalmasint, mert hiszen Böller Gézát annak idején mellszűkülés és rövidlátás ürügyén kiszuperálták a hadseregből, így szolgálatot teljesítő törzsőrmesterrel alattvalói minőségben sohasem volt módjában megismerkedni.

Hanák osztályvezető hangja voltaképpen már a legelső találkozásuk alkalmával ellenszenvesnek tűnt Böller Géza fülében.

Amikor Böller Géza hat évvel ezelőtt főiskolai papírral és ködös ambíciókkal elfoglalta élete első munkahelyét, ez az ember magához hívatta és ellátta atyai jó tanácsaival. Atyai jó tanácsokat Böller Géza szintén ekkor kapott először életében, lévén, hogy atyját csak fényképekről ismerte, s anyját is csupán a gyermekkorából átmentett homályos emlékeiből. Azokat az agyszúzi intelmeket pedig, melyekkel egyetlen életben maradt rokona, a jószágos Irma néni traktálta már zsenge gyermekora óta, még anyai jó tanácsoknak nevezni is hamisítás lenne.

A Hanák-féle atyai jó tanácsok nagyjából arra szorítottak, hogy az osztályfőnök sajnálkozásának adott kifejezést Böller Géza éretlen kora fölött, azután kifejtette, hogy azért nem 'kell csüggedni, idővel majd csak megöregszik, egy életrevaló fiatalember előtt semmi sem lehetetlen.

Böller Géza megkísérelt a valósnál mélyebb értelmet tulajdonítani ennek a suta bölcselkedésnek, s elmékedéseiben arra jutott, hogy ebben az életben folyamatosan megöregedni nem is olyan magától értetődő valami, még kevésbé lebecsülendő érdem, mint amilyennek gondolta, illetve nem gondolta, miután mindezen dolgok fölött ezúttal töprengett el először. Lelki szemei előtt pályacélként felvillant a megbékélt, össze csavarodott öregkor, s elsőrendű feladatának kezdte érezni, hogy óvakodjék mindentől, ami ezeket a természetes folyamatokat a maguk szabályos zajlásában akár mesterséges gyorsításukkal, akár erőszakos megszakításukkal megzavarhatnák. Céltudatosan kerülte tehát mindazokat a kicsapongásokat, amelyek beleszóllhatnának az öregedés szépséges vonulatába.

Mindazonáltal — talán az atyai tanácsadó rapacsos hangjának ellen-szenves volta miatt — Böller Géza bizonyos fokig mégis bele kívánt szólni a személyével kapcsolatos dolgok menetébe. S minthogy hivatali asztala mögött magát egy tökéletes gépezet nélkülözhetetlen fogaskerekének tudta, szükségesnek tartotta az udvarias megbarátkozást mindazokkal, akik eme gépezetben vele egy ritmusban s egy cél érdekében kegyegtek.

Hanák osztályvezető ezek után hívatta őt magához másodízben.

A szólításra — „Böller, elmém!” — hősünk először érezte azt a furcsa reakciót a gyomorszája tájékán.

A tisztességben és számfejtésben megöszült osztályvezető fagyásos füle az izzásig átforrósodott, miközben ő maga oktató szitkokat lövellt Böller Géza felé.

— Minősíthetetlen! — horkantgatta, s ez a kifejezés csattant minden nekifutása végén, mely nekifutások szabatos mondatokba foglalva körülbelül így záporoztak:

— A jubileumi ünnepeken, lenn a vállalati büffében te mindenki szeme láttára odamentél a beszerző osztály főnökéhez, kezét fogtál vele, és bizalmas szavakat váltottatok. (Minősíthetetlen!)

Böller Géza a kárhoztatott tettét ez ideig nem tartotta minősíthetetlennek, magát viszont annál ostobábbnak tartotta, amiért nemcsak hogy elkövet minősíthetetlen dolgokat, ráadásul még minősíthetlenné sem képes minősíteni őket! (Minősíthetetlen!)

Hanák rendíthetetlenül folytatta a ráolvasást:

— Közvetlenül ezután a terem másik végébe mentél, és mindenki szeme láttára leültél Tarackos mellé, és mindenki szeme láttára sört vittél neki, beszélgetni kezdtél vele, miközben szüntelenül a korábbi tartózkodási helyed felé tekingettél, mindenki szeme láttára! (Minősíthetetlen!)

— Bevallom — nyöszörögte Böller Géza.

Azt vallotta be, hogy valóban így járt el. Azt vallotta be, de ezt már csak úgy magának, hogy amennyiben még mindig nem képes felfogni eljárása minősíthetetlen voltát, akkor bizonyára valóban baj van az erkölcsi érzékével. Homályosan már régóta gyanította ezt, s Irma néni is mintha tett volna rá célzásokat, erkölcsi litániáit tehát nem is minden ok nélkül adagolta az évek hosszú során.

Megadóan elpirult, és annyit mondott: — A bensőséges ünnepség hevében talán ... felébredt talán ... a barátkozó természetem ...

— De a kutyaistenit! — verte az asztalt Hanák. — Az embernek csak meg kell zaboláznia a természetét! Egy társadalom nem épülhet ösztön-lényekre!

Böller Géza fejében kóvályogtak a fogalmak. Zavarosan, de határozottan emlékezett a végzetes évfordulói ünnepség szónoklatának kedves kitételeire, úgymint „kollektíva”, „egy nagy család”, „dolgozók humánus közössége”, és szeretett volna megkapaszkodni valamelyikükben, de kiderült, hogy jelen baklövésére egyik sem alkalmazható.

Ezt Hanák derítette ki, mondván:

— Tudod te, hogy a főbeszerző meg Tarackos már évek óta haragban vannak? És te előbb egyikükkel parolázol, utána a másíknak viszel sört: most mindenki azt hiszi, hogy a főbeszerző a te közvetítésseddel békülni akar.

— Boldog volnék, ha ehhez hozzájárulhattam volna — szaladt ki Böller Géza száján az első értelmes mondat.

Hanák tajtékozott.

— Boldogság! A te girhes boldogságodat egocentrikus önzésből följéje helyeznéd a közösség érdekeinek! Mert ha beigazolódnik, hogy a főbeszerző kezdeményezte a békülést, akkor alapos tápot nyer a gyanú, miszerint mégis a fejen van az a vaj, amiről egyedül Tarackos tud. (Minősíthetetlen!)

Böller Géza pirulva megfogadta, hogy mától kezdve élete fő célja az lesz, hogy a saját girhes egyéni boldogságát mindig és minden körülmények között igyekszik a közérdek alá rendelni, szükség esetén feláldozni érte. Sőt, egyáltalán feláldozni. Böller Géza tudta, hogy a társadalmi törekvések fókuszában létezíik egy bizonyos köz, melynek boldogulását biztosítani ő maga is hön óhajítja. S ha boldogság nem kapható minden mennyiségben, ám legyen, a köz boldogításáért ő szíves örömet lemond a maga girhes boldogságáról, annyit tartva meg magának, amennyit ez a boldogítás reája visszatükröz. Mint ahogy — ezt eddig évente három ízben tapasztalta — az Irma néninek vásárolt ajándékai, az Irma néni öröme tökéletesen boldoggá tette őt, ugyanakkor a kapott ajándékok miatt kicsit mindig szégyellte magát.

Hanák végül megígértette vele, hogy előzetes megfontolás nélkül a jövőben nem kísérel meg barátkozást kezdeményezni senkivel.

Az előzetes megfontolások nehezére estek, az emberi kapcsolatok szövevényeiben s e viszonylatok magasabb összefüggéseiben nem ismerte ki magát. A barátkozások nélkülözése viszont nem esett nehezére. Sőt. Böller Géza tehát nem barátkozott többé.

Mindazonáltal sejtette, hogy személy szerint ő, Böller Géza huszonhat éves számfejtő a köznek (nem csupán mint egyszerű egyede, de mint eddigi passzív beruházása is) nagy adósa, pénzügyi nyelven szólva: a köz hön szeretné viszontlátni a beléje helyezett tőkéje kamatos részleteit. Rávetette magát a munkára, s éppen egy ésszerűsítő átszervezési javaslata futott az illetékes bizottságok előtt, amikor harmadszor is lecsapott rá Hanák osztályvezető gyomorszájgörcsöket kiváltó hangja:

— Megörült maga? (Most már magázta is!) Micsoda ostobaság ez megint?!

Böller Géza szelíden kifejtette, hogy van egy elképzelése, miszerint a

számvitelben kilenc ember végezhetné azt, amit jelenleg tizenhárom ember végez.

Hanák viszont lángoló füllel kifejtette, hogy a tisztelt beosztott nem látja a számjegyek mögött az embert.

— Tizenhárom ember helyett kilenc!... Ezt minden utolsó bérelszámoló megcsinálná! De vajon a tizenhárom közül ki legyen az a három...

— Az a négy, bocsanat...

— Az a három, mert a negyedik nem kétséges! — és Hanák osztályvezető mutatójával megbökte Böller Géza gyomorszáját, mintha csak ellenőrizné, vajon most is kiváltja-e hangja azt a kinzó görcsöt. — De mi lesz három tisztességes családtyával, férjjel és családfenntartóval?! (Minősíthetetlen.)

Böller Géza büntudattal hagyta el Hanák irodáját. Önös rövidlátásból bele akart szólni mások életébe, holott, igen, holott a magáéba sincs beleszólása.

Mindazonáltal éberségét nem kerülte el, hogy az anyagi raktár fala egy helyen beázik. Értesítette a műhelyt, a hibát helyrehozták. Dicséretet nem várt, áldásos intézkedését nem tartotta érdemnek, s majd hanyatt esett, amikor a főbeszerző a folyosón elkapta a karját:

— Maga tisztára megőrült! Hogy jön maga a raktárhoz?!

— De kérem... — hebegte Böller Géza. — A raktár fala...

— Badarság! Mondja, ha én gyufát gyújtok, maga rögtön előbégatja magát, hogy „tűz”? Na látja! Mert tűz és tűz között különbség van. Mint ahogy van kártékony tűz és van áldásos tűz. Mint ahogy vannak kártékony aktatologatók, és...

És elmagyarázta Böller Gézának, hogy igaza van, a raktár beázott, az eső már kezdett károkat okozni, s ha minden jól megy, belátható időn belül olyan károkat okoz, hogy azt már fel sem lehetne becsülni. Jött volna a bizottság, be lett volna mondva egy fiákerszám, s fizetett volna az építívállalat, amely az épületre nyolcévi szavatosságot vállalt... És ő, Böller Géza együgyűségében megy fejjel a falnak! Minősíthetetlen!

Ez a szó, a Hanák szapora jelzője a főbeszerző ajkáról ugyanazt a gyomorszájgörcsöt váltotta ki, amiért Böller Géza ez ideig kizárólag Hanák osztályvezetőt hibáztatta.

Elhatározta, hogy többé nem megy fejjel a falnak.

Mindazonáltal egy napon arra lett figyelmes, hogy egy munkazubonyos férfi az udvar szegletében karon ragadja Hanák osztályvezetőt.

— Gyűjjék már gyorsan, ömlik a benzin. A pince már úszik!

Hanák a pincéhez sietett. Böller Géza valamiféle szolgálatkészségtől távirányítva szintén odaténfergett.

A pincéből fojtó benzinbűz csapott fel, egy hordóból vígan csordogált az illanékony lé.

Hanák megragadta Böller Géza karját.

— Nézze csak, fiatalember. Bolondot üznek belőlünk. Mondja, maga

Böller Géza ekkor vallami furcsa sugallatra lett figyelmes. A sugallat lát itt kiömlő benzint?

ellenálhatatlanul azt súgta, hogy most meg kell rázni a fejét. Jobbról balra. Tagadólag. Félreérthetetlenül.

És Böller Géza tagadólag megrázta a fejét.

Hanák a munkához fordult.

— Máskor viccelljen a nagymamájával.

Böller Géza zavarban volt. Megérezte, hogy most ösztönszerűen vala-

mi helyeset cselekedett. Ugyanakkor mélységesen bántotta, hogy cselekedetét nem a magabiztos, tudatos megfontolás vezérelte, hanem a vakvéletlen. Hiába, szögezte le magában, képtelen vagyok átlátni a magasabb összefüggéseket.

S miután ezt ilyen szépen megfogalmazta, a probléma meg is szűnt számára létezni.

Hanem Hanák már másnap hívatta. A füle szürke volt, a hangja emberséges.

— Azt hiszem itt az ideje, hogy magát előléptessük. Gondolkodott már ezen? Kinézett már magának valamit? Vannak ambíciói? Nem erőltetem, aludjon rá. Majd szól.

Böller Géza megköszönte. Miután magára maradt, konstataulta, hogy nem az előléptetési ajánlatot köszönte meg. A gondolkodási időt köszönte meg. Gondolkodott tehát. S az első, amire ráébredt, hogy nincsenek ambíciói. Magasabb, felelősebb munkakör? S nyomban egy ilyen rak-tár-eset vagy egy kiömlő benzin-eset? És ő — immár felelősségének teljes súlyával a vállán — nem fogja tudni, hogy ama bizonyos magasabb célok és felsőbbrendű összefüggések minő döntést kívánnak tőle.

Másnap, amikor Hanák egy „nos?”-sal leállította, annyit kért mindössze, hogy maradhasson ő meg eddigi beosztásában. Hanák csalódott arcot vágott, de rábólintott. „Meglesz.”

Ettől a „meglesz”-től Böller Gézának megint elszorult a gyomorszája. Kifutott a vécére, hányni akart. De csak öklendezett, nyálát csorgatta. Amikor lehúzta a vizet, az öblítő éktelen zuhogásától harmadszorra is elszorult a gyomorszája.

Amikor Hanákot nyugdíjazták, azt remélte, most már végképp megszabadul ezektől a kízó akusztikai ingerektől. Ebbeli reményeit azonban elmosták a vécéöblítő zuhatagai. A higiénikus angol találmány világszerte egyformán iszonyatos hangja szabályosan átvette a Hanák papa rapacsos hangjának szerepét. S hogy a baj nagyobb legyen, miközben Hanák papa csak egy volt, s most már valami távoli helyen horkantgatott, addig az angolvécék öblítőinek rengetege ellepte Böller Géza környezetét. Szorongásos perceiben úgy érezte, minden helyiség, minden utca, tér valamely rejtett pontján ott leselkedik rá egy kaján öblítő.

Panaszát szépen megfogalmazta — „úgy látszik, feltételes reflex” —, beskatulyázta önvizsgálódásainak, önjellemzéseinek deffiniált rendszerébe, ám ettől sem könnyebbült.

Az öblítő és a gyomorszája rejtélyes viszonyát végül is előadta Irma néninek.

Irma néni az „idegtúlérzékenységet” családi vonásnak tudta, ebből az örökségből maga is birtokolta a reá eső részt. Orvost nem ajánlott, mint ahogy természetes lett volna, hiszen barátnőinek, a kanasztá-partner-nőknek ő maga tiltotta meg annak idején, hogy az ő nyúgeinek ürügyén az ő lakásában orvos nevét a szájukra vegyék.

Nem, Irma néni ennél furcsább tanácsot adott egyetlen unokaöccsének és majdani örökösének: költözzön el innét, vegyen albérletet kertes családi házban, ahol még nincs angolvécé, csak békebeli, nyugodt árnyékszék az udvar hátulján.

Böller Géza megütődött. Hiszen olyan jól megvolt ő a racionalista Irma néni házában; volt kinek odaadnia keresetét, s ennek fejében volt, aki tehermentesítette őt olyan hétköznapi és prózai gondoktól, mint tesszem azt ruházkodás, mosatás, táplálkozás meg minden. S tegyük hozzá,

Böller Géza a maga részéről bizonyos jótéteménynek könyvelte el Irma néni irányában sokéves fiú ragaszkodását. Most úzme el magától, amikor rövidesen úgyis szüksége lesz támaszra? — töprengett Böller Géza, s magában megkísérelte felsorakoztatni Irma néni összes elképzelhető indítékait, kivéve azt az egyetlent, amit a vénkisasszony oly régóta dédelgetett fonnyadt említi alatt. Nevezetesen, hogy alamuszi unokaöccsét ki kell mozdítania a házából ahhoz, hogy netán családot alapítson és rügyet fakasszon az immár agonizálni látszó családfán.

Irma néni tudott is kiadó szobákat békés, kertes házakban. Gézával a karján végigkilincselte valamennyit, mígnem a hetedik vagy nyolcadik házban rá nem mutatott egy szobácskára: ez az!

A házinénit — szikár múmiát — biztosította, hogy unokaöccse rendes családból sarjadozik, nem tivornyázik, nem hord nőket a lakásra, nem iszik, nem dohányzik, és a szentképeket nem fogja leszedni a falról.

Meg kell hagyni, Irma néni csaknem tökéletesen ismerte unokaöccse jellemét. Ami a tivornyázást illeti — ennél aztán semmi sem állott távolabb Böller Gézától. Azaz hogy egyvalami mégis: a nők. Böller Géza persze nem volt nőgyűlölő. Amikor pattanásos arcán kiserkentek az első szőrszálak, titokban fülig beleesett egyik tanárnőjébe, akinek a testi közelsége, rá-rá tévedő tekintete és időnként hozzá intézett szavai tökéletesen kielégítették őt. Böller Géza már akkor sejtette, hogy a szerelem általában egyoldalú, s egy nő az utcán, asztalnál vagy ágyban akkor a leghajlíthatóbb, ha fizikailag nincs is jelen, és egyáltalán nem is tud semmit az egésztől. Ezt a feltevését csak megerősíteni látszott következő nőgye, nevezetesen egy kihívóan buja kolléganője, aki a nőnap hivatali murin, alkalmasint kissé becsicscentve, táncba rántotta Böller Gézát, s amikor hősiünk önérzetesen kijelentette, hogy ehhez a léhasághoz ő egy tapodtat sem ért, a nő oly erősen szorította vaskos combjai közé, hogy Böller Géza rövidesen nedves lett, miközben a nő vérlázító hangon duruzsolta a fülébe:

— Bíz csak ide magad, kisapám, majd én megtanítalak! Tangóra, szambára, foxtrottra, meg még másra is ám! Zabálok az ilyen fatökű szúzeket!

Böller Géza úgy becsavarodott, hogy még aznap este hosszú szerelmes levelet szerkesztett a nőnek. Kifejtette, hogy vágyainak csimborasszója szabályos és minden tekintetben feddhetetlen életét a nő számolyára helyezni és számára a korkülönbség sem akadály, amennyiben a mélyen tisztelt kartársnő ma délelőtti fellángolása nem pillanatnyi szeszély volt csupán. A levelet másnap zárórakor becsúsztatta a nő felöltőjének zsebébe, éjjel, nagy lelkiismeret-furdalások közepette arról álmodott, hogy Irma néni fájdalommentesen a másvilágra szenderült, és ő, az egyetlen örökös, szíve arájával bevonult az összkomfortos lakásba. Harmadnap reggel, amint benyitott a tágas irodahelyiségbe, tizennégy kacagó, vihogó, bőfögő, kárörvendő arc fordult feléje. A kollégák lesokszorosították szerelmi vallomását, mindegyikük habzó szájjal lobogtatta, s egy példányt még a hirdetőtáblára is kifüggesztettek. A nő meg, aki tegnapelőtt még oly sok titokzatos dologra meg akarta tanítani őt, lecsapta az eredeti levelet Böller Géza asztalára, miközben gyilkos hangon ezt sziszegte:

— Méghogy korkülönbség, te fatökű!

Böller Géza összeszorította a fogát, és szilárdan eltökélte, ha törik, ha szakad, a következő kvartálban el fogja veszíteni a szüzességét. Milyen

könnyű a nőknek!, sóhajtozott, ebben a kócerájban házas, több gyermekes vén kujonok körülrajongnak olyan lötytyedt némbereket is, akik a korzóra vagy a strandra, az igazi Aphroditék közé ki sem mernének állni. S itt mégiscsak egy szavukba kerülne, egy passzív „talán”-ba... míg egy férfi, egy hozzá hasonló férfi sohasem állhat ki a megsemmisítő megszégyenítés kockázata nélkül.

A szüzességét egy minden skrupulustól mentes iparművésznővel vesztette el, akivel egy ízben negyven álló percre bennrekedt a felvonóban, két emelet között, mialatt a nő elbeszélte, hogy amíg feszes volt az alakja, gyakran ült modellt az iparművészeti iskolában, bár ami a teste rugalmasságát illeti, ma is felveszi a versenyt sok tinédzserrel, tapogassza meg, ha nem hiszi.

Böller Géza első szóra elhitte, ám a nő empirikus módon ragaszkodott hozzá, hogy hősünk valóban győződjék meg szavai igazságáról, különben azt kénytelen hinni, hogy csupán afféle kegyes füllentésből, elcsépelet bók gyanánt mondta rá az igent.

Böller Géza tehát már másnap meggyőződött róla, hogy az iparművésznő teste valóban még mindig eléggé feszes. Ugyanakkor meggyőződött arról is, hogy ő maga — leszámítva a vetkezés meg az azt követő néhány csókváltás idejét — már korántsem olyan feszes, és erre sírni kezdett. Az iparművésznő anyásan vigasztalta, hogy az ilyesmi első alkalommal szinte törvényszerű, különösen, ha a huszonhetedikben jár már a férfi és minden bizonnyal sokat onanizált. A következő alkalommal már jóval normálisabban mentek a dolgok, bár zavaró körülmények most is akadtak jócskán. Elsősorban is, Böller Géza kiábrándultan konstataulta, hogy ő ettől a tűzkeresztségtől bizony sokkal többet várt, és ha csak ennyi az egész, akkor igazán kár azért a nagy hűhóért, amit a nemiség körül csapnak, s akkor már mégiscsak kényelmesebb úgy szeretni, egyoldalúan, ahogyan eddig élete folyamán tette. Annál is inkább, mert (másodsorban) a nő valamiféle vesebajban szenvedett, Böller Géza legalábbis erre gyanakodott azokból a tünetekből, hogy a nő a legváratlanabb pillanatokban, méghozzá rendkívül gyakran — és nemcsak a hangelatos kis műtermében, ahol ő pásztorórákat adott a fiúnak, hanem, ami még kellemetlenebb, nyilvános helyeken, éttermekben, zenés lokálokban, sőt moziban is — mondom, a nő a legváratlanabb pillanatokban beleharapott Böller Géza fülébe: — Megbocsáss, ki kell mennem... Kísérj el, légy szíves... És Böller Géza ügyefogyottan, gyomrában megmegújuló görcsökkel állodogált a salétromszagú helyiség előtermében, az angolvecék iszonyatos hangversenyének niagarai zuhatagában.

Böller Géza már csak az ürügyet kereste a szakításra, és amikor egy szürkületben az iparművésznő szemérmetlenül sorolni kezdte előző férfiainak rangját, vagyonát és intim méreteit (az összehasonlításban mindhárom kategóriában ő húzta a rövidebbet), Böller Géza minden lelkiismeret-furdallás nélkül háttal fordított neki.

Ami az italozást és dohányzást illeti, Irma néni ugyancsak a színiigazságot vallotta unokaöccséről. Nemkülönböztetve a szentképek ügyében is, mely kérdésben Böller Géza a legkényelmesebb nézetet vallotta, nevezetesen, hogy nem vallott semmiféle nézeteket. Magában többször is önelégülten nyugtázta, hogy ha a római pápa svájci gárdájával valami csoda folytán megszállná ezt a várost, őbenne éppúgy nem találhatnának

kivetnivalót, mint ahogy Hitler vagy sztalin sem találhatott volna annak idején.

Böller Géza beköltözött hát a szikár múmiához, és gyakran álmolta, hogy áruhában és női harisnyával az arcán végigjárja a város összes angolvécéit, eldugaszolja az öblítőtartályokat, és az újságok öles betűkkel riportoznak az álarcos vécémániákusról.

Egy reggel arra ébredt, hogy már-már szünni látszó betegsége újból előveszi őt. A házinéni — nagyothalló öregasszony lévén — iszonyatosan csörömpölő lakáscsengőt tartott, s a továbbiakban ez lett Böller Géza gyomorszájgörcseinek kiapadhatatlan kútforrása.

Karácsonyra meglepte a mámit egy gilingelő-galangoló olasz csengettyűvel, amely gombnyomásra a Mennyből az angyalt muzsikálta.

Nyugalma azonban nem tartott soká.

Egy másik hajnalon az ébresztőóra berregése váltotta ki a fájdalmas tüneteket, és Böller Géza, nagy megdöbbenésére, nemcsak a jól ismert kínokat érezte, hanem ráadásul azt tapasztalta, hogy szapora hasmenést kapott.

Onmagában igyekezett gyomorrontásra testálni a dolgot, ám negyvennyolc órai koplalás után lesújtva konstátálta, hogy az ébresztőóra első berrenése üresen korgó gyomrában is ellenállhatatlan futhatnékot támaszt.

Irma néninek immár el sem panaszkodhatta szégyenletes nyavalyáját. S nem is szégyenérzetből, sokkálta inkább tapintatból. Kórházban fekvő beteget nem illik saját nyavalyákkal traktálni, márpedig Irma néni egy idő óta kórházban feküdt. Böller Géza természetesen fiúi húséggel s minden alkalommal egy csokor vágott virággal látogatta Irma nénit. Csütörtökön és vasárnap már kórházi kapunyitás előtt ott ténfergett a klinika bejáratánál, és két óra múltán rendszerint csak a nővér harmadik sürgetésére vett búcsút Irma nénitől. Egy alkalommal a csokorhoz déligyümölcssel teli kosarat is mellékel, ám Irma néni csúnyán lehordta őt a pazarlásáért, és az ingyencségeket erélyesen visszautasította, mire Böller Géza távozóban a sok narancsot, banánt, ananászt szétosztotta a sebészet tizenhat ágyas nagytermében.

Irma néni betegsége ügyében felállították a diagnózist: hepatitis és epekő. Heveny májgyulladás ellen kezelték hetekig, aztán felválták, majd azonnyomban össze is varrták. A docens behívatta Böller Gézát, és bizalmasan közölte vele, hogy Irma néni napjai, előrehaladott, rosszindulatú mellrákjából kifolyólag, meg vannak számlálva. Böller Géza ettől kezdve számlálta a napokat. A tizenhetedik napon elhantolta Irma nénit, a huszonkettediken visszaköltözött az örökölt házba, s a következő vasárnapon azon kapta magát, hogy délután tíz perccel kettő előtt, kezében szegfűcsokorral és déligyümölcssel telt kosárral ott ácsorog a klinika bejárata előtt. Mire észbe kapott, a tömeg már megindult a kórház főútvonalán, és lendületes árja magával sodorta őt is. Fogta hát magát, felkapaszkodott a sebészet első emeletére, a csokrot átnyújtotta a főnővérnek, a gyümölcsöt pedig szétosztotta a nagyszoba nyögdécselő ápoljtjai között. Ettől kezdve mániákusan várta a csütörtök és vasárnap délutánokat, eleinte pár szót váltott a betegekkel, és alattomban odébbállt, később egyre mélyülő ismeretségeket kötött, már mindenkiről tudta, mi a nyavalyája, mikor operálták és miből kifolyólag, illetőleg mikor kerül a műtőasztalra; ez utóbbiakat misszionáriusi odaadással vigasz-

talta. A nagyszoba betegállománya két hónapon belül csaknem teljesen kicserélődött, ám Böller Gézát ez csöppet sem zavarta. Ezek a látogatók voltak élete legfelemelőbb percei; a leglesújtóbbak viszont egyre krónikusabb, feltételes hasmenései. A volt házinéni vekkerórája helyébe most az Irma néni lakása előtt tűrázó autók léptek. Böller Géza derengő hajnalokon az illemhelyen trónolva gyakran idézte a költőt: „Fülembe forró ólmot öntsetek!” Az idézet gyakorlatias gondolatokat keltett benne; a forró ólmot persze túlzásnak tartotta, eleinte vattával kísérletezett tehát, minden eredmény nélkül, később pecsétviasszal próbálkozott, s miután a talpra parancsoló motorzúgások ellen ez sem nyújtott kellő oltalmat, egy bódult hajnalon, miközben álmatlanul harapdálta idegcsillapító rágógumiját, az a képtelen ötlete támadt, hogy érzékeny fülét ezzel a ragacos masszával tömítse el. Néhány óra elteltével döbbenet tapasztalta, hogy a nyúlós rágógumit nemcsak hogy képtelen eltávolítani fülüregéből, de a tömítés iszonyatos fájdalmak kútforrása lett. Főnöke orvoshoz parancsolta, s mire dél körül betámolyoghatott a rendelőbe, az orvosnő 39,4 fokalát, továbbá fülkürtgyulladást konstataált, és mentőkocsit rendelt.

Böller Géza a tömítésen és fülzúgáson át is jól hallotta a vöröskeresztes kombi veszett vijjogását. S a hasmenés most már ehhez a hanghoz is kíméletlenül párosult.

Böller Gézát a belgyógyászatra vitték, mindenféle sistergő folyadékokkal és parányi szivattyúkkal kitisztították fülüregét, kiállították elbocsátólapját, és felszólították, hogy számoljon el kincstári ruhaneműjével.

Böller Géza ennek a felszólításnak nem tudott eleget tenni. Böller Géza sírva fakadt. S miután rajta kívül még négyen nyomták az ágyat ugyanabban a helyiségben, zokogva papírt és ceruzát kért, s felírta évek óta kínzó panaszát, valamint azt is, hogy ebben a percben miért nem hagyhatja el az ágyat.

És a következő percben elájult.

Amikor újból felnyitotta a szemét, a harántcsíkos és lesárgázott belgyógyászati pizsama helyett tiszta, haragoskék pizsama volt rajta feltűnően nagy PS jelzéssel.

— Hol vagyok? — kérdezte elcsukló hangon.

— Az elmebetegszáron, barátocskám! — hallott maga mögött egy sátáni kacajt.

Így került Böller Géza harmincéves számfejtő idült hasmenéssel a zárt intézetbe.

(Folytatjuk)